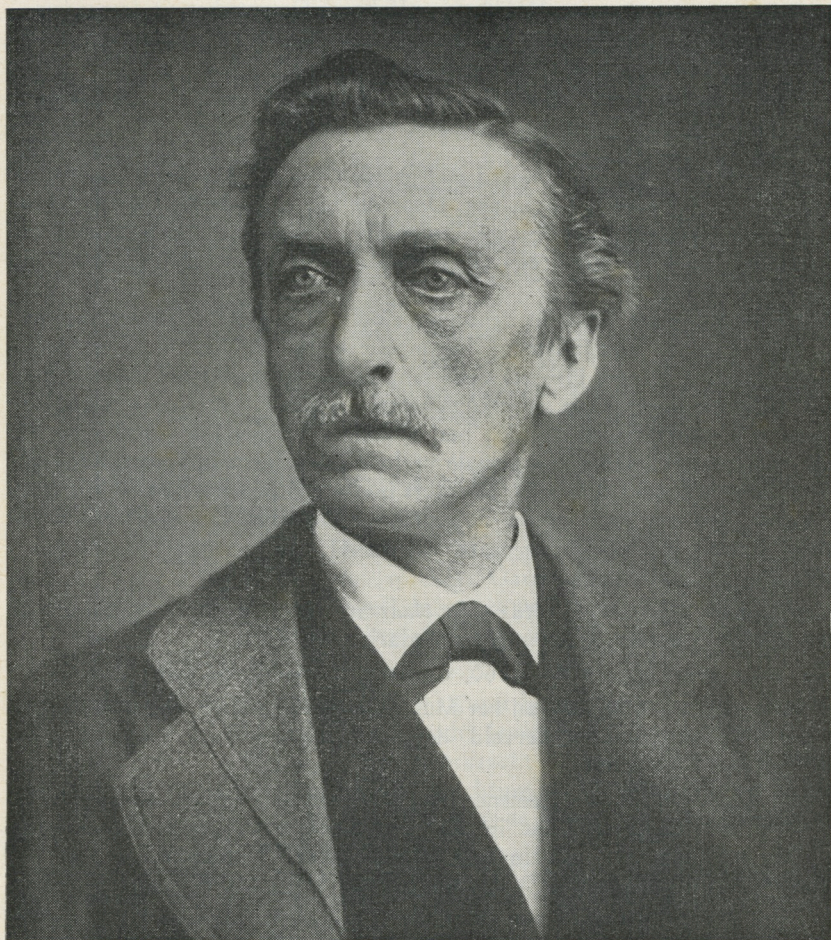

MULTATULI-GENOOTSCHAP

HONDERD JAAR 'MAX HAVELAAR'

MULTATULI-GENOOTSCHAP

Secretariaat: Letterkundig Museum, Groenmarkt 6, Den Haag, telef. 070 - 18 02 80

Penningmeester: postgiro 225570 t.n.v. Multatuli-Genootschap te Amsterdam,

Gemeentegiro Amsterdam nr. M 1171

HONDERD JAAR 'MAX HAVELAAR'

Op 14 mei 1960 zal het honderd jaar geleden zijn dat Multatuli's befaamde boek *Max Havelaar* het licht zag. Door dit feit veranderde een ambtenaar die een bescheiden, maar bewogen koloniale carrière had afgebroken, in een kunstenaar die voorgoed een eigen ereplaats in de letterkunde van zijn volk zou bezetten.

De *Max Havelaar*, reeds in handschrift door Van Lennep als een meesterwerk erkend, is onbetwistbaar het meesterwerk van ons moderne proza gebleken en gebleven. Hoewel sinds lang klassiek, spreekt het boek blijkens de ongetelde herdrukken tot elke generatie opnieuw. Hoewel in menig opzicht typisch Hollands, spreekt het, blijkens de ongetelde vertalingen, tot de gehele wereld. Door zijn geniale veelzijdigheid heeft het onze literatuur, onze stijl, onze taal gewijzigd, het heeft invloed uitgeoefend op de koloniale politiek van ons land en op de cultuurgeschiedenis van ons volk in de ruimste zin.

De verschijning van de *Max Havelaar* in 1860 zal door verschillende manifestaties en uitgaven worden herdacht.

De herdenkingsdag, 14 mei 1960, wordt op de volgende wijze gevierd:

- 9.30 uur: Kranslegging bij het Multatuli-monument op de begraafplaats Driehuis-Westerveld door het bestuur van het Multatuli-Genootschap.
- 11.00 uur: Jaarlijkse algemene ledenvergadering van het Multatuli-Genootschap, dat in dit herdenkingsjaar tevens zijn 50-jarig bestaan viert, in Hotel Krasnapolsky te Amsterdam.
- 15.00 uur: Opening van de tentoonstelling '100 jaar *Max Havelaar*' in het Historisch Museum 'De Waag' te Amsterdam. Door talrijke afbeeldingen en documenten geeft deze uitgebreide tentoonstelling een indruk van het leven en werk van Multatuli, met als centraal punt de vele aspecten van de *Max Havelaar*. De tentoonstelling zal te bezichtigen zijn tot zaterdag 11 juni.

Midden juli zal zij worden overgebracht naar het Archief en Museum voor het Vlaamse Cultuurleven te Antwerpen en vervolgens, in de maand september van dit jaar, naar het Gemeentemuseum te Den Haag.

16.00 uur: Na afloop van de opening der tentoonstelling recipieert het jubilerend Multatuli-Genootschap voor zijn gasten in het Museum 'De Waag'.

20.00 uur: Herdenkingsbijeenkomst, georganiseerd door het Multatuli-Genootschap, in het Koninklijk Instituut voor de Tropen, Mauritskade 63 te Amsterdam. De voorzitter van het Genootschap, Prof. Dr. Garnt Stuiveling, zal de herdenkingsrede uitspreken en door Enny Mols-De Leeuwe, Albert Vogel en Jaap Harten zal uit het werk van Multatuli worden voorgedragen. Toegangskaarten voor deze avond, à f 1,— per persoon, kunnen besteld worden door storting van het entreegeld op bovenstaande rekeningen van het Multatuli-Genootschap. Bovendien zullen zij 's avonds aan de zaal verkrijgbaar zijn. Leden van het Genootschap gratis toegang.

Verdere herdenkingsavonden worden onder auspiciën van het Multatuli-Genootschap georganiseerd op:

donderdag 19 mei in het Historisch Museum, Korte Hoogstraat 1 te Rotterdam [spreker: Garnt Stuiveling, voordracht: Albert Vogel] in samenwerking met de Rotterdamse Kunststichting en Uitgeverij Ad. Donker, gratis toegankelijk, en

vrijdag 27 mei in het Gebouw v. Kunsten en Wetenschappen, Maria-plaats 27 te Utrecht [sprekers: Garnt Stuiveling en Henri A. Ett, voordracht: Albert Vogel] in samenwerking met de Stichting de Utrechtse Kring en de afdeling Utrecht van de Ned. Boekverkopersbond, toegangsprijs f 1,—,

terwijl een herdenkingsavond in september te Den Haag in voorbereiding is.

Onder auspiciën van het Multatuli-Genootschap zal voorts een tweetal uitgaven in de loop van 1960 het licht zien:

1. Een bundel essays onder de titel *100 jaar Max Havelaar*, uit te geven door de Wereldbibliotheek te Amsterdam, waarin door Prof. Dr. J. C.

Brandt Corstius, Pierre H. Dubois, Henri A. Ett, Dr. G. W. Huygens, Dr. H. H. J. de Leeuwe, M. van Loggem, J. J. Oversteegen, Prof. Dr. G. F. Pijper, P. Spigt, Prof. G. Stuiveling en D. de Vries over de verschillende aspecten van de *Max Havelaar* zal worden geschreven.

2. Een bundel *Anekdoten over Multatuli*, bijeengebracht door Annet Horsman, bij uitgeverij G. A. van Oorschot te Amsterdam.

Voor al deze manifestaties hoopt het Multatuli-Genootschap, dat slechts over beperkte middelen beschikt, op uw steun, in de verwachting dat de vele lezers van Multatuli in dit herdenkingsjaar uiting zullen willen geven aan hun bewondering voor deze grote figuur uit onze letterkunde. U kunt dit doen door u op te geven als lid van het Multatuli-Genootschap (contributie minimaal f 3,50 per jaar) en door het overmaken van een gift aan het Genootschap, daar dit naast de steun van het Rijk en enkele Gemeenten dringend behoefte heeft aan particuliere bijdragen, teneinde dit eeuwfeest tot een werkelijk passende herdenking te kunnen maken.

Het Havelaar-jubileum heeft uiteraard ook aanleiding gegeven tot verschillende andere activiteiten; daarvan noemen wij, zonder volledig te kunnen zijn:

1. Op 11 mei zal van 13.45 tot 14.00 uur door de VARA een gesproken portret van Multatuli door Henri A. Ett worden uitgezonden en op 12 mei een opvoering van *Vorstenschool* in verkorte vorm. Een televisie-uitzending over het Multatuli-Museum en over de tentoonstelling is in voorbereiding.
2. Tijdens de duur van de tentoonstelling te Amsterdam, van 14 mei tot 11 juni, zullen de zeven delen *Volledige werken van Multatuli*, verschenen bij G. A. van Oorschot te Amsterdam, voor de helft van de prijs, dus f 39.75, in de boekhandel verkrijgbaar zijn.
3. Bij G. A. van Oorschot zal het 10de deel van de *Volledige werken*, het 3de deel van *Brieven en dokumenten*, verschijnen.
4. Eveneens bij G. A. van Oorschot verschijnt een herdruk (prijs f 3.90) van de *Max Havelaar*, uitgegeven naar het handschrift.
5. Als premie voor haar leden geeft de Wereldbibliotheek een boekje uit: *De kleine Wouter* met enkele fragmenten uit 'Woutertje Pieterse'. Deze premie zal eveneens ter beschikking worden gesteld van de leden van het Multatuli-Genootschap en aan hen die zich in de loop van dit jaar als lid zullen opgeven.
6. Bij uitgeverij Pegasus te Amsterdam is een studie van F. W. Driessen verschenen: *Multatuli, aanklager, strijder, realist*.

7. Bij de grammofoonplatenhandel zal van 14 mei af een 45-toeren plaat verkrijgbaar zijn met een voordracht door Albert Vogel van de *Toespraak tot de Hoofden van Lebak*.
8. Ter gelegenheid van de Havelaar-herdenking zal het maandblad voor cultuur en politiek 'De Nieuwe Stem' een dubbele aflevering laten verschijnen, onder de titel *Droogstoppel-nummer*.

De manifestaties die door het Multatuli-Genootschap ter herdenking van de verschijning van de Max Havelaar worden georganiseerd, genieten de steun van het volgende comité van aanbeveling:

Mr. J. M. L. Th. Cals, *Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen te Den Haag*.

C. Moureaux, *Minister van Openbaar Onderwijs te Brussel*.

F. X. J. M. G. Baron van der Straten Waillet, *Ambassadeur van België te Den Haag*.

J. P. Kremer, *Ambassadeur van Luxemburg te Den Haag*.

Dr. F. E. Geldenhuys, *Ambassadeur van Zuid-Afrika te Den Haag*.

Raden Mr. Soesanto Djojosoegito, *Zaakgelastigde van Indonesië te Den Haag*.

Mr. Y. Scholten, *Staatssecretaris van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen te Den Haag*.

Dr. Julien Kuypers, *Ere-Secretaris-Generaal, Gevolmachtigd Minister, belast met de internationale culturele betrekkingen te Brussel*.

Mr. H. J. Reinink, *Directeur-Generaal van de Kunsten en Buitenlandse Culturele Betrekkingen te Den Haag*.

Mr. G. van Hall, *Burgemeester van Amsterdam*.

L. Craeybeckx, *Volksvertegenwoordiger en Burgemeester van Antwerpen*.

L. Cooremans, *Burgemeester van Brussel*.

Mr. G. E. van Walsum, *Burgemeester van Rotterdam*.

Mr. H. A. M. T. Kolfschoten, *Burgemeester van Den Haag*.

Jhr. Mr. C. J. A. de Ranitz, *Burgemeester van Utrecht*.

Prof. Dr. J. J. M. Aerts, *Hoogleraar te Leuven*.

Prof. Dr. W. J. M. A. Asselbergs, *Hoogleraar te Nijmegen*.

Lode Baekelmans, *Letterkundige te Antwerpen*.

Cyriel de Baere, *Vast secretaris van de Koninklijke Vlaamse Akademie voor Taal- en Letterkunde te St. Pieters Jette*.

Prof. Dr. A. J. Barnouw, *Hoogleraar te New York*.

Han Bentz van den Berg, *Acteur te Amsterdam*.

Anna Blaman, *Letterkundige te Rotterdam*.

Mr. J. C. Bloem, *Letterkundige te Oldemarkt*.

H. W. Blok, *Voorzitter Nederlandse Boekverkoopers Bond te Rotterdam*.

Prof. Dr. J. G. Bomhoff, *Voorzitter Maatschappij der Ned. Letterkunde te Leiden*.

J. F. Boon, *Directeur-Generaal N.I.R. te Brussel*.

Louis-Paul Boon, *Letterkundige te Erembodegem*.

Ina Boudier-Bakker, *Letterkundige te Utrecht*.

Dr. S. J. Bouma, *Bibliothecaris der Rijks-Universiteit te Groningen*.

Prof. Dr. P. J. Bouman, *Hoogleraar te Groningen*.

Mr. F. Bordewijk, *Letterkundige te Den Haag*.

A. ter Braak-Faber *te Epe*.
 W. A. Braasem, *Letterkundige te Den Haag*.
 Prof. Dr. P. Brachin, *Hoogleraar te Parijs*.
 Prof. Dr. C. D. J. Brandt, *Hoogleraar te Utrecht*.
 Prof. Dr. J. C. Brandt Corstius, *Hoogleraar te Utrecht*.
 J. B. Broeks, *Voorzitter V.A.R.A. te Hilversum*.
 R. F. M. J. G. Brulez, *Adjunkt-Directeur-Generaal van de Vlaamse uitzendingen van het N.I.R. te Brussel [Oudergem]*.
 Prof. Dr. L. Brummel, *Bibliothecaris Koninklijke Bibliotheek en Directeur Letterkundig Museum te Den Haag*.
 Gaston Burssens, *Letterkundige te Antwerpen*.
 Fie Carelsen, *Actrice te Den Haag*.
 Prof. Dr. F. Closset, *Hoogleraar te Brussel*.
 Antoon Coolen, *Letterkundige te Waalre*.
 Ir. Ch. G. Cramer *te Overveen*.
 M. B. Croiset van Uchelen, *Conservator van de verzamelingen der Orde van Vrijmetselaren te Den Haag*.
 Johan Daisne, *Letterkundige te Gent*.
 R. Declerck, *Gouverneur van Antwerpen, Voorzitter PEN-club te Antwerpen*.
 Mr. Cola Debrot, *Letterkundige te Den Haag*.
 Ad. Donker, *Uitgever te Rotterdam*.
 Prof. Dr. N. A. Donkersloot, *Hoogleraar te Amsterdam*.
 Mevr. de Wed. M. E. Douwes Dekker-Herbermann *te Schoorl*.
 Dr. W. Drees, *Oud-Minister-President te Den Haag*.
 Pierre H. Dubois, *Letterkundige te Den Haag*.
 Willem Elsschot, *Letterkundige te Antwerpen*.
 Caro van Eyck, *Actrice*.
 Prof. Mr. H. de la Fontaine Verwey, *Bibliothecaris Universiteitsbibliotheek te Amsterdam*.
 Dr. H. J. Friedericy, *Letterkundige te Londen*.
 Mej. A. N. W. Funke *te Zeist*.
 Mej. J. Funke *te Den Haag*.
 Prof. Dr. P. Geyl, *Oud-Hoogleraar te Utrecht*.
 H. A. Gomperts, *Letterkundige te Amsterdam*.
 J. Greshoff, *Letterkundige te Kaapstad, Zuid-Afrika*.
 Marnix Gijsen, *Letterkundige te New York*.
 Mevr. H. S. van Lelyveld-Haasse, *Letterkundige te Amsterdam*.
 Prof. Dr. Joh. J. Hanrath, *Voorzitter Wereldbibliotheek-Vereniging te Voorburg*.
 Nic. Hesseler, *Secretaris Ned. Boekverkopersbond te Delft*.
 Albert van der Hoogte, *Letterkundige te Den Haag*.
 Ed. Hoornik, *Letterkundige te Amsterdam*.
 Dr. J. Hulsker, *Hoofd Afd. Kunsten van het Ministerie van O., K. en W. te Den Haag*.
 C. Hund, *Beeldhouwer te Amsterdam*.
 Prof. Dr. B. Hunningher, *Hoogleraar te New York*.
 Karel Jonckheere, *Letterkundige te Rijenam*.
 Mr. J. A. Jonkman, *President Eerste Kamer der Staten-Generaal te Den Haag*.
 Dr. A. Kessen, *Bibliothecaris der Rijksuniversiteit te Leiden*.
 Mr. M. Knap *te Amsterdam*.
 G. Knuvelde *te Eindhoven*.

Dr. P. J. Koets, *Hoofdredacteur Het Parool te Amsterdam.*
 J. Kortenhorst *te Den Haag.*
 Alfred Kossmann, *Letterkundige te Rotterdam.*
 Dr. F. K. H. Kossmann *te Rotterdam.*
 Prof. Dr. G. Kuiper, *Hoogleraar te Amsterdam.*
 Reinold Kuipers, *Hoofd Uitgeverij De Arbeiderspers te Amsterdam.*
 K. ter Laan *te Wassenaar.*
 Hubert Lampo, *Letterkundige te Antwerpen.*
 Chr. Leeftang, *Oud-Voorzitter Commissie voor de Propaganda van het Nederlandse Boek te Utrecht.*
 E. Lefebvre, *Voorzitter v. d. Ver. ter Bevordering v. d. Belangen des Boekhandels te Heemstede.*
 Dr. H. Liebaers, *Hoofdconservator van de Kon. Bibliotheek te Brussel.*
 Prof. Dr. Th. J. G. Locher, *Hoogleraar te Leiden.*
 Prof. Dr. J. H. A. Logemann, *Hoogleraar te Leiden.*
 Emmy van Lokhorst, *Secretaresse van de Vereniging van Letterkundigen te Amsterdam.*
 G. Lubberhuizen, *Voorzitter Commissie voor de Propaganda van het Nederlandse Boek te Amsterdam.*
 A. Merens ADzn. *te Wassenaar.*
 J. R. Meulenhoff, *Uitgever te Amsterdam.*
 W. Middendorp *te Renkum.*
 Prof. Dr. P. Minderaa, *Hoogleraar te Leiden.*
 Adriaan Morriën, *Letterkundige te Amsterdam.*
 Dr. Martha A. Muusses, *Lectrix te Stockholm.*
 Rob Nieuwenhuys, *Letterkundige te Amsterdam.*
 Max Nord, *Letterkundige te Amsterdam.*
 Dr. O. Noordenbos, *Voorzitter van De Vrije Gedachte te Amsterdam.*
 Jan van Nijlen, *Letterkundige te Brussel.*
 G. A. van Oorschot, *Uitgever te Amsterdam.*
 Prof. Dr. W. Pée *te Bosvoorde-Brussel.*
 Dr. E. du Perron-de Roos, *Letterkundige te Bergen, N.-H.*
 Dr. Y. Poortinga, *Voorz. Frysk Letterkundich Museum en Dokumintaesjesintrum te Leeuwarden.*
 Dr. J. P. van Praag, *Voorzitter Humanistisch Verbond te Voorburg.*
 Siegfried E. van Praag, *Letterkundige te Brussel.*
 J. G. Rausch *te Utrecht.*
 J. W. Rengelink, *secretaris V.A.R.A.-televisie te Hilversum.*
 L. Reinalda, *Directeur Wereldbibliotheek N.V. te Amsterdam.*
 M. A. Reinalda, *Staatsraad te Den Haag.*
 Dr. P. H. Ritter Jr., *Letterkundige te Utrecht.*
 Jonkheer Theodoor Röell, *Voorzitter van de A.V.R.O. te Bilthoven.*
 Maurice Roelants, *Letterkundige te Gaesbeek.*
 A. Roland Holst, *Letterkundige te Bergen, N.-H.*
 Prof. Dr. J. M. Romein, *Hoogleraar te Amsterdam.*
 Mr. A. de Roos, *Wethouder te Amsterdam.*
 Prof. Dr. A. J. C. Rüter, *Directeur Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis te Haarlem.*
 Prof. Dr. M. Rutten, *Hoogleraar te Luik.*
 Jonkheer W. J. H. B. Sandberg, *Directeur Stedelijke Musea te Amsterdam.*

Dr. A. F. E. van Schendel, *Hoofddirecteur Rijksmuseum te Amsterdam.*
 Bert Schierbeek, *Letterkundige te Amsterdam.*
 G. Schmook, *Directeur Stedelijke Leeszaal en Conservator Archief en Museum voor het Vlaamse Cultuurleven te Antwerpen.*
 M. Groesser-Schroyens, *Schepen voor Onderwijs te Antwerpen.*
 Prof. Dr. B. H. Slicher van Bath, *Hoogleraar te Groningen.*
 P. M. Smedts, *Hoofdredacteur Vrij Nederland te Amsterdam.*
 Dr. Jac. Smit, *Lector te Melbourne.*
 Prof. Dr. W. A. P. Smit, *Hoogleraar te Utrecht.*
 Mr. A. J. Steendijk, *Directeur Nederlandse Handelsmij. te Amsterdam.*
 Mr. C. A. Steketeer, *Hoofdredacteur Algemeen Handelsblad te Bloemendaal.*
 Mr. A. Stempels, *Hoofdredacteur Nieuwe Rotterdamsche Courant te Rotterdam.*
 Hans van Straten, *Redacteur Het Vrije Volk te Amsterdam.*
 Ben J. Stromans, *Letterkundige te Amsterdam.*
 Guido van Suchtelen, *Redactie-secretaris Wereldbibliotheek N.V. te Amsterdam.*
 Max B. Teipe, *Letterkundige te Alkmaar.*
 Herman Teirlinck, *Letterkundige te Beersel-bij-Alseberg.*
 Mr. B. van Tijn, *Conservator Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis te Amsterdam.*
 Adriaan van der Veen, *Letterkundige te Den Haag.*
 Mr. R. Veltman Fruin, *Directeur Koninklijke Nederlandse Uitgevers Bond te Amsterdam.*
 S. Vestdijk, *Letterkundige te Doorn.*
 A. J. van der Vlerk, *Wethouder te Rotterdam.*
 H. van der Vlist, *Wethouder te Utrecht.*
 K. Voskuil, *Hoofdredacteur Het Vrije Volk te Naarden.*
 Dr. A. C. J. de Vrankrijker, *Voorzitter Instituut voor Arbeidersontwikkeling te Bussum.*
 Theun de Vries, *Letterkundige te Amsterdam.*
 Dr. Victor E. van Vriesland, *Voorzitter PEN-centrum voor Nederland te Amsterdam.*
 Bep Vuyk, *Letterkundige te Loenen a/d Vecht.*
 E. van Waesberge, *Voorzitter K.R.O. te Hilversum.*
 Mevrouw A. van Wageningen-Salmons, *Letterkundige te Den Haag.*
 Gerard Walschap, *Letterkundige te Antwerpen.*
 Prof. Dr. J. Weisgerber, *Hoogleraar te Brussel.*
 Prof. Dr. Th. Weevers, *Hoogleraar te Harpenden Herts.*
 E. Willekens, *Adj.-Conservator Archief en Museum voor het Vlaamse Cultuurleven te Antwerpen.*
 Prof. Jhr. Dr. P. J. van Winter, *Hoogleraar te Groningen.*
 J. C. Winterink, *Oud-Directeur Wereldbibliotheek te Amsterdam.*
 F. A. Wolbeek, *Voorzitter Arbeiders Vereniging voor Lijkverbranding te Rotterdam.*
 Henk de Wolf, *Programmaleider A.V.R.O. te Hilversum.*
 Dr. W. van Wijk, *Hoofdredacteur van Het Vaderland te Den Haag.*
 Prof. Dr. N. P. van Wijk Louw, *Hoogleraar te Johannesburg.*
 Mr. L. J. F. Wijsenbeek, *Directeur Gemeentemuseum te Den Haag.*
 J. van Zwijndrecht, *Wethouder te Den Haag.*